

Un tal Rouco

Tot i que la candidatura de l'arquebisbe Antonio María Rouco Varela a presidir la Conferència Episcopal Espanyola (CEE) era la preferida del Vaticà –que en moments de final de pontificat preferia no canviar la línia portada fins ara pels dirigents de l'episcopat espanyol–, els bisbes espanyols han optat per canviar-lo. Per què s'ha produït aquesta situació?

Per entendre el càstig infligit a Rouco hem de centrar-nos principalment en el perfil autoritari, superb i extremadament individualista que ha manifestat al llarg dels dos darrers mandats. El fins ara president de la CEE tractava la resta de bisbes com si fossin súbdits seus i no pas com a membres d'un organisme d'iguals destinat a coordinar la tasca de totes les diòcesis espanyoles. Aquest tarannà és un dels factors decisius que li han restat les adhesions necessàries per poder renovar per a un tercer mandat.

El cardenal de Madrid pensava que amb el suport de Roma i del nunci en tenia prou per vèncer les reticències de la resta de bisbes que, segons el seu pensament, no gosarien a transgredir aquestes voluntats supremes.

Segurament el pes final dels bisbes bascos i catalans en el canvi que s'ha produït no ha estat tan decisiu com sembla i com els mitjans de comunicació més nacionalespanyols volen amplificar. És possible que tots els bisbes bascos hagin votat contra Rouco; en canvi, el vot dels bisbes catalans ja no és tan clar i segurament no errarem gaire si diem que aproximadament la meitat d'ells han donat suport a la continuïtat de Rouco.

El bisbe Amigo. Tot i que tampoc no ha estat decisiu, el prestigi de l'arquebisbe de Sevilla, el cardenal Amigo, ha ajudat a convèncer el sector més moderat dels bisbes “no nacionalistes” que calia renovar la línia de la CEE i apartar-la del camí de la intransigència i de la bel·ligerància en què havia caigut durant els darrers temps per la pressió dels sectors més ultres de l'episcopat.

Però, per què han triat el bisbe Blázquez? Segurament cal cercar la resposta en el fet que l'actual bisbe de Bilbao és

“Segurament el pes final dels bisbes bascos i catalans en el canvi que s'ha produït no ha estat tan decisiu com sembla i com els mitjans de comunicació més nacionalespanyols volen amplificar”

la persona que pot concentrar més consens. Es una persona doctrinalment segura, s'ha guanyat un alt prestigi moral per la manera com ha afrontat la integració en l'Església i en la societat bilbaïna, és un home moderat i de diàleg i poc donat a convertir la tasca pastoral en un àmbit d'actuació política.

Aquest perfil li permet rebre la confiança tant dels anomenats bisbes nacionalistes com dels bisbes espanyols que, per diverses circumstàncies, no volien donar el seu vot a Rouco però que tampoc no se sentien representats pel bisbe Cañizares.

La composició final de la CEE ens dona una radiografia ideològica de l'actual episcopat. Es reconeix que hi ha dos blocs ideològics perfectament delimitats: els moderats i els ultraconservadors. També interpretem que s'ha valorat la responsabilitat i la prudència amb què durant aquests anys, difícils per a ells, han actuat els bisbes “nacionalistes”. Finalment també hem de destacar que l'anomenat “lobby valencià”, que tradicionalment s'ha alineat amb les posicions més conservadores, no ha aconseguit cap reconeixement especial.

Segurament aquesta nova cúpula tindrà moltes dificultats per funcionar, perquè el vicepresident, Antonio Cañizares, és una persona poc donada al diàleg i que defensa posicions molt fonamentalistes, tant pel que fa a doctrina i moral com també respecte a les identitats nacionals. La seva inclinació al protagonisme personal tampoc no augura gaires bones vicissituds pel que fa a una etapa pacífica dins de la CEE.

Una oportunitat que les esglésies dels Països Catalans hem de saber aprofitar. Malgrat tot, el canvi és una bona notícia que obre un espai per a l'esperança que dins l'Església espanyola es puguin començar a tractar els problemes reals de cada una de les diòcesis i cercar vies de col·laboració que permetin oferir un nou discurs a la societat en la línia del darrer document pastoral de l'episcopat basc: un discurs més acollidor, més portador d'esperança, més pacífic, que sigui capaç de l'autocrítica, que se centri a parlar de Jesús i que consideri a la societat prou madura per valorar totes les propostes i organitzar-se de manera que el respecte pels drets de la persona i la solidaritat siguin l'eix vertebrador de la convivència.

Les esglésies dels Països Catalans i d'Euskal Herria també hem de saber aprofitar aquesta oportunitat per posar sobre la taula l'acumulació de dèficits que s'arrosseguen des de dècades. Seria un bon moment perquè el tarannà de l'Espanya plural també fos assumit per la cúpula de l'Església espanyola: el finançament, la territorialitat, les conferències episcopals nacionals, les relacions directes amb el Vaticà, etc.

El procés de renovació de la CEE s'ha de completar amb el recanvi de l'actual nunci Monteiro. El tàndem Rouco-Monteiro ha funcionat en perfecta sincronització durant aquests anys, però ara, un cop caigut Rouco, cal que el Vaticà substitueixi el nunci per una altra persona que sintonitzi amb la nova cúpula. Si aquest canvi no es produeix amb celeritat, caldrà pensar que Roma no aprova la decisió dels bisbes espanyols i que manté l'actual nunci per dificultar el procés de renovació.

Des de la posició crítica d'Església Plural, cal agrair als bisbes catalans el treball que han fet en aquesta sessió plenària i demanar-los que siguin valents per aprofitar la nova situació amb vista a afrontar els dèficits que l'Església catalana arrossega en la seva relació amb la CEE. I si us plau, facin alguna cosa amb la COPE.

Josep Torrens és president d'Església Plural